

чистий прибуток та рівень рентабельності мали мінімальні значення 13515,6 грн./т і 89,8% на варіанті з внесенням Раундап Макс (3 л/га) при вологості зерна 40% та максимальні – 44462,7 грн./т і 330,9% із застосуванням Реглон Супер (3 л/га) при вологості зерна 20%.

Більш суттєво на продуктивність побічної продукції кукурудзи, вихід пелет та економічну складову впливали строки застосування десикантів. Так, за першого строку (при вологості зерна 40%) показники умовно чистого прибутку і рентабельності були найменшими 9979,0–13530,8 грн./т і 68,5–91,8%. За другого строку (при вологості зерна 30%) вони зростали до 21334,4–27410,3 грн./т і 148,7–198,2% і мали найвищі значення за третього (при вологості зерна 20%) – 39569,2–44462,7 грн./т і 291,5–330,9%. Отже, застосування десикації є важливим технологічним заходом при вирощуванні кукурудзи, як біоенергетичної культури. Найбільш економічно доцільним є проведення десикації за вологості зерна кукурудзи 20%.

Захарчук О. В.^{1*}, Навроцький Я. Ф.¹, Петров В. М.²

¹Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», вул. Героїв Оборони, 10, м. Київ, 03127, Україна

²Державний біотехнологічний університет, вул. Алчевських, 44, м. Харків, 61002, Україна
**e-mail: zahar-s@ukr.net*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ТЕХНІКОЮ

Для отримання максимального економічного ефекту аграрному виробництву необхідна високопродуктивна, економічна, технологічна та екологічна техніка на рівні провідних світових виробників. Вітчизняна техніка не завжди відповідає світовим стандартам якості та безпечності, не в повній мірі задовольняє національного сільськогосподарського виробника, хоча й цілком доступна по ціні. З огляду на зазначене, для України особливо актуальною є проблема підвищення ефективності аграрного сектора за рахунок матеріально-технічного забезпечення підприємствами різних виробників техніки іноземного та вітчизняного спрямування.

До початку війни ринок сільськогосподарської техніки України був насичений самою різноманітною технікою, вітчизняною та іноземною, що відповідала вимогам покупців залежно від технологій виробництва сільськогосподарської продукції, фінансового стану господарства, якості, тощо.

У 2023 році порівняно з довоєнними роками і в сільськогосподарських підприємствах, і в господарствах населення, через окупацію та знищення техніки, зниження прибутковості, скорочення обігових коштів відбулося помітне зменшення придбання сільськогосподарських машин.

Забезпеченість тракторами у підприємствах скоротилася на 15,3%. Кількість комбайнів зернозбиральних, кукурудоззбиральних та кормозбиральних у підприємствах скоротилася на 20,2%. Найбільше в сільськогосподарських підприємствах скоротилася кількість бурякозбиральної (-39,6%), картоплезбиральної техніки (-35,1%) та картоплесаджалок (-30,0%). Також значне скорочення в аграрних підприємствах спостерігається для борін (-26,8%), сінокосарок (-21,7%) та вантажних автомобілів (-19,5%). Незначне скорочення відбулося розкидачів гною та добрив (-2,0%), культиваторів (-1,7%), жаток валкових (-1,6%).

Лише у 2023 році у порівнянні з довоєнним, одним із найкращих 2021 роком з придбання техніки та отримання фермерських прибутків, скорочення кількості тракторів склало 12,7%, а комбайнів зернозбиральних – 7,1%.

Науковцями ННЦ «Інститут аграрної економіки» здійснено розрахунок динаміки кількості господарств населення – власників різних видів сільськогосподарської техніки. Із самохідної техніки господарства населення найкраще забезпечені тракторами: максимум – 237,2 тис. одиниць у 2017 році. Високий рівень забезпеченості господарств населення плугами та бородами: найвищий – 301,8 тис. одиниць та 280,8 тис. власників відповідно у 2005 році; найнижчий – 208,7 тис. одиниць 168,4 тис. власників у 2023 році. У порівнянні з довоєнним 2021 роком кількість господарств населення – власників тракторів у 2022 році скоротилася на 5,6%, а у 2023 році на 7,0%, комбайнів зернозбиральних – на 8,6% та 10,2% відповідно, сівалок – на 4,2% та 6,3% відповідно.

Для подолання негативних наслідків впливу війни для розвитку ринку сільськогосподарської техніки та матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва в повоєнний період необхідно:

1. Створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення інвестицій у розвиток та відновлення виробництва вітчизняної техніки, організація спільних підприємств для виробництва інноваційної, вископродуктивної та екологічної техніки не нижче 4 покоління;
2. Спрощення ведення бізнесу та дозвільної системи, скорочення бюрократичних процедур та ліквідація корупційної складової в процесі створення підприємств сільськогосподарського машинобудування;
3. Здійснення державою протекціоністської політики для обмеження імпорту неякісної техніки за демпінговими цінами через запровадження квот та підняття ставок мита;
4. Стимулювання державою нарощення обсягів виробництва міні техніки вітчизняного конструювання для господарств населення та дрібних фермерських господарств;
5. Широке залучення господарств населення та малих фермерських господарств до участі в державних цільових програмах розвитку аграрного сектору економіки;

6. Фінансування у повному обсязі державних програм, спрямованих на відбудову та розвиток вітчизняного сільськогосподарського машинобудування та модернізацію машино-тракторного парку аграрних товаровиробників, для забезпечення максимальної ефективності Програми доцільним є підняття рівня часткової компенсації вартості техніки з 25% до 40%, що передбачено законом України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу»;

7. Сприяння органів влади релокації підприємств сільськогосподарського машинобудування та їх працівників із зони бойових дій, організація підготовки нових фахівців.

Лише прийняття та чітке виконання комплексної програми відновлення галузі сільськогосподарського машинобудування та підтримки сільськогосподарських товаровиробників сприятиме сталому розвитку аграрного сектору економіки в повоєнний період.